

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 5. mali serpana 1860.

List 14.

Veseli pozdrav

Njih Milosti, Prečastitljivimu, Presvitlimu Gospodu Gospodu

JERNEJU VIDMARJU,

Škofu ter Knezu, dohtarju sv. pisma itd. itd. itd.

o Njih slovesnim nastopu škofije Ljubljanske

1. maliga serpana 1860.

Počesen, iz jezer — jezer ust pozdravljen
Bodi Vladnik novi čedice Ljubljanske!
Ki, — rojak naš — na prestolje zdaj postavljen,
Rešil si ovčice Svoje tuge lanske,
In, orožen s svetim Duhom, si pripravljen,
Nas vodit' na pota, steze zveličanske,
Zajemati nam 'z studenca učenosti,
Z mano rajsko nasitvati nas h kreposti.

Ti posadil mitro je Gospod na glavo,
Zročil ključe in pastirnico Ti v roko,
Te oblekel z oblastjo, močjo in slavo,
Apostoljstvo Ti zaupal je visoko
Povzdignivši Te na svečnik, na višavo,
Zreli od ondot na verhe, plan globoko,
Svetiti po temnih naših sere dolinah,
Po sneznicah dušnih, krasih in pustinjah.

Od Triglava, hribov naših velikana,
Od Koprivnika in Blegaša soseda
Čez ravni, ki bela v njih stoji Ljubljana,
Čez Gorjance, ki jim Kum nad glave gleda; —
In od Nanosa, od Krasa goličana
Do Snežnikov, ki jih beli sneg zaseda,
Širi Tvojih se ovčic duhovna paša,
Širi ljubljena se tod škofija naša.

Kodar Sovra vré in suje bistra Sava,
Kjer poti se rudnikar železni truda,
Kodar Kerka melje, Kopa memo plava,
Kjer gornika zgoduje delo s spanja zbuda,
Kjer srebrni se Idrija, topli Ipava,
Kodar pod — in nad zemljo so divne čuda;
Slavni Knez! ondod se stéza nograd novi:
Večni Bog Ti težko delo blagoslovi!

Našel boš dobrave in lepé poljane,
Pozdravljale vinske bodo Te gorice,
Se radvale nad Teboj ovčice znane,
Dni sladile umne roke in glavice,
Te ljubile blage serca zvesto vdane.
To hladilo bodi za temne meglice,
In za težko butaro, ki bo razpeta
Na ramah Pastirja Tebe in Očeta:

Butara žehkejši stiske in težave —
Naložena v dobo zmot in prekucije,
Ko pravica sveta nima več veljave,
Ko sede visoko varhi hudobije,
Sin očeta ropa, zaptaptuje prave,
Brata brat s potuho družih bratov vije,
In učene glave kimajo zasedi:
Britko res takrat pastirjem. — britko čedi!

Al duh ta pri nas le v redke serca sega,
Plazi ko strašilo sem ter tje potuha,
V misli, v djanji, res de čisto ni brez zlega,
Mnoga duša je za nprav, za vero gluha:
Vender tukaj ni brez upanja zadrega:
Večja marsiktera vela, pa ne suha
Najdsi déblo hitro bode oživela,
In prijemala drevesa se vesela:

Sej up Krajucev je se vselej le Jehova',
Adonaj, ki je nebo in zemljo stvaril:
Ti pa, slavni Knez! posoda si Njegova,
Torej je Te, bo Te obilno blagodaril,
De pomoč za nas Ti vselej bo gotova,
Če tud belijal slepil bo in kovaril:
Pride čas, in bolj ko bli so premeténi,
Bolj zločini so mandrani in tepéni.

In če vse se giblje s kraja pa do kraja,
Če gre solnce, mesec, zvezde s svojga tira,
Če se zemlja sname s terdniga tečaja,
Ter kraljestva in cesarstva hrum podira:
Božja se obljuba nikdar ne omaja,
Cerkev sveta ne slabi, ne mre, ne hira:
Nje podlaga Kristus je ko terdna skala:
Božja roka sama Cerkev je zidala.

O de dolgo Cerkev sveto bi podpiral,
Kakor močin steber, naš Pastir častiti!
Zmed pšenice luljko trebil in oviral,
V njo resnico samo mogel zasaditi,
De bi s krepkim duhom zlobo, greh zatiral:
To pobožna množ'ca Ti želi vošiti,
Ki s častjo, ljubeznijo Te dans sprejema,
In za-Te k goreči se molitvi vnéma.

Prihod milostljivega Kneza in Škofa

Prečastitljivega Gospoda Gospoda

JERNEJA VIDMARJA

in Njih nastop škofije Ljubljanske.

I. Dolgo osirotene ovčice Ljubljanske škofije imajo zopet svojiga Pastirja med seboj. 26. uniga mesca ob eni popoldne so prišli novi Knez in Škof prečastitljivi gospod Jernej Vidmar z Dunaja v Ljubljano. Duhovski in mestni odbor jim je bil do zidaniga mostu naproti šel. Po poti po Štajerskim in Krajskim jih je sprejemala duhovšina, ljudstvo, in šolska mladost; zvonjenje in streljanje jih je pozdravljalo; tudi so Mil. škof sem ter tje iz voza stopili in od gg. duhovnov pozdravljanja sprejemali.

Na kolodvoru Ljubljanskim so jih pričakali deželni poglavar gr. Chorinsky z visokimi vradnijami, prečastito korarstvo z vsim mestnim in drugim duhovstvom, mestna gosposka, veliko druge gospode in ljudstva iz vsih stanov.

Po kratkim prijaznim pozdravu in priserčnim nasprotnim nagovoru z gospodam deželnim poglavarjem in pričujočimi visokimi gospodi so se s prečastitim gospod proštam v kočijo vsedli, in spremljeni od veliko vozov so se med veselim zvonjenjem po vsih cerkvah peljali v stoljno cerkev. Precej v kolodvoru so stali ob strančh učenčki z zelenimi vejami, in potem bolj ali manj narazen vso pot mladost vsih ljubljanskih učilnic. Se peljaje so Milostljivi škof blagoslov iz voza dajali, ki so ga verni pobožno in kleče sprejemali.

V stoljni cerkvi so jih sprejeli prečastiti korar in stoljni fajmošter gospod Jožef Zupan z duhovskim spremstvom in gg. bogoslovci, ki so skoz cerkev v dvojni versti stali. Po molitvi pred sv. Rešnjim Telesam in pred velikim altarcem so se podali v škofijo. Tukaj so se po prijaznim pogovoru z deželnim poglavarjem in mestnim odborom poslovili; potem so jih pozdravili prečastiti stoljni proš gospod Anton Kos v imenu visokočastitiga korarstva, na kar so Milostljivi škof prijazno in zaupno odgovorili. S tem je bila slovesnost o prihodu dokončana.

Ko zjutraj zarija sponladna vstaja.
In kmalo prvi solnca žark posije.
Cvetice se zbudé, zelenje gaja.
Vesolja jim solzica rosna lije.
Življenje spet naturo vso navdaja.
Čuj, ptic veselih mile harmonije!
Kak žalostno, mervto bi bitje stalo.
Če bi na noč več solnce ne sijalo!

Tako Tvoj prihod k nam, Škof prečastiti!
Otožne serca vnovič poživljuje,
Vesolja dušno spet začčenja kliti.
Vsa čeda se prestvarjena raduje.
Vesolja petje sliši se glasiti.
Pokrajno Savsko radost napolnuje.
Pač prav! ker zapušene mi ovčice
Brez Tebe bi ostali sirotice.

Lej, kakor zemlja tam na suhem polji
Želi oživljajočih vod hladila,
Tako mi želimo v priserčni volji
Darov duhovnih Tvojih pokrepčila.
Ki jih daril bo žegen Tvoj naj bolji.
De bode duša sveto moč čutila.
Z modrostjo apostolsko nas boš vodil.
In z blagim srcem za ovčice hodil.

Z ljubeznijo rojaka Te sprejmemo,
Ki z viksi prideš k nam Pastir oblasti.
In serc veselih Ti naproti gremo.
Pozdravljamo Te v apostolski časti;
Sej veš, o Knez! kar serčno izrečemo:
Želje so naše, Jezusu dopasti.
Ki k temu nas boš vodil in podpiral.
Mogočno nam sovražnika zaviral.

Za svojo čedo torej nas Ti vzemi,
Apostelj — drug Bartolomej! kristjane;
V naročje ljubo nas ovce objemi.
Ki so v ljubezni gorki Tebi vdane.
Z gorečim srcem serca naše vnemi,
De sveti mir, ljubezen v nas ostane.
„Ohrani,“ bomo klicali v Gospoda.
„Jerneja, Škofa krajskiga naroda!“
B. P.

V sredo, to je, 27. u. m. proti desetém dopoldne je šlo vse ljubljansko duhovstvo svojiga noviga vikšiga Pastirja pozdravit. Prečastitljivi gospod proš so v imenu vsih pričujočih naznanili škofu veselje, visoko spoštovanje, priserčno vdanost, ljubezen in voljnost duhovstva, vse storiti, kar koli bi skerbnimu vikšimu Pastirju utegnilo pripomoči, de bi svojo težko butaro ložej nosili.

Njih Milost so potem v odgovoru omenili, kako so se po Božji previdnosti in naredbi vikših odpovedali svojim priljubljenim naukam in učenostnim opravilam, ki so želeli do konca svojiga življenja pri njih ostati, ter so težko škofovsko butaro nase vzeli. Zdaj pa ko so, se zavedoč svoje človeške slabosti, se vender vikši naredbi podvergli, želé škofovske dolžnosti natanko spolnovati, in upajo podporo od domorodniga duhovstva, ki so ga pohvalili, de se tudi v ptuje dežele veliko lepiga od njega sliši. Opomnili so, kako potrebna de je v duhovskim delu edinost, po besedah „viribus unitis,“ „s sklenjenimi močmi;“ izgled de k temu imamo že v domačih vodah v tako imenovanih oblakih ali okroglih kamnih: ako se z njimi zida in se le en sam izmakne, se utegne napraviti velika potertina; ravno tako je v duhovnim delu, ako ni edinosti.

Od naše dežele so lepo opomnili, kako prijazno de Krainci slové še zmiraj zavoljo svojiga pobožniga duha v otepsevanji cerkev in v spoštovanji svojih duhovnov, tudi v sedanjih casih. V misel so pa vzeli tudi glavniga sovražnika sedanjosti, namreč nekako posebno nejevero, hujski od krivih vér in vraž poprejšnih časov, — nejevero, ki vse tají in v nič deva, in se prav posebno tudi po časnikih ter v sami „Wienerici“ po njenih prilogah razodeva. Pristavili so, kako de so jim rajnki škof sami pravili, de tudi že v našo deželo nejeverna kužljivost sili. Naša dolžnost je torej, zoper nejevero, samopridnost (egoizem) in druge napačnosti se vojskovati, ker če ravno ne moremo neke od Božje previdnosti dopušene povodnji ustaviti, moramo vender rešiti, kar se da rešiti, in svojo dobro voljo pokazati delajoč v vinogradu Gospodovim, ktere Bog ne bo brez plačila pustil. — Neka posebna skaza so rekli, ki pa ni prilika, je zdaj preiskovati, je v odreji mladosti, ktera se sili, le prav veliko znanja si v glavo vcepiti: npravna stran pa zastaja, pokoršina do oblastnosti (Autorität) se čezdalje bolj gubi. Moramo si tedaj po vsim tem prizadevati, kar je v naši moči, in s svojim Pastirjem vred delati, de se pomaga, kjer se da pomagati, in ako se kje ne da stan v boljši povzdigniti, de se sáj to ohrani, kar je dobriga itd.

II. Poglavitna slovesnost je bila 1. tega mesca, ali pretečeno nedeljo, namreč vpeljevanje Njih Milosti v stoljno cerkev. Ta veseli god so že poprejšnji dan od poli petih do petih zvonovi vsih ljubljanskih cerkev oznanovali in vojaška muzika tukajšnjiga polka ga je zvečer napovedovala; ravno tako je bilo v nedeljo-jutro od poli petih do petih zvonjenje.

V nunski cerkvi, na velikim prostoru pred cerkvijo in v bližnjim zvezdatim sprehajališu se v nedeljo-jutro zbira zmiraj več ljudstva iz vsih stanov, iz mesta in z dežele. Proti osmém pridejo Njih Milost, pričakovani od stoljniga korarstva, velikiga števila svetniga in redovniga duhovstva in mestne gosposke, in so tamkej pri tih sv. maši, ki so jo brali prečastiti gospod Janez Novak, korar in semeniški vodja. Ljudstva je bilo vse polno v cerkvi in pred cerkvijo.

Po sv. maši se začne procesija v naslednjim redu: Rokodelska družba s svojim banderam, nekte farne ban-

dera z ljudstvom in razne obertništva s svojimi banderi, manjši in veči šolska mladost s svojimi učenci, č. očetje kapucini in frančiškani, kapitelski križ z bogoslovci, kaplani, fajmoštri, vodstvi mladenšnice in bogoslovstva, bogoslovski profesorji, stoljni pevci, dekani z dežele, škofijski kancler z volivnim pismam in papeževimi pismi ali bulami na sreberni skedeli, novomeško korarstvo, častni korarji, stoljno korarstvo, Njih Milost Prečastiljivi Škof s svojim spremstvom, mestna gosposka, druga gospoda in ljudstvo.

Procesija je šla med streljanjem in zvonjenjem po vsih cerkvah čez novi terg, čevljarski most in veliki terg v stoljno cerkev. Povsod, zlasti pa po velikim tergu so bile okna z visečimi perti in preprogami, banderici, venci, cveticami in drugim lišpam ozaljšane in po vsih krajih je stalo obilno ljudstva vsakteriga stanú. Lepo se je podalo, de se je bila naprej gredoča šolska mladost pred stoljno cerkvijo po obeh straneh v versto razstavila, ktera je deleč nazaj po velikim tergu segla. Ljubljansko prebivavstvo sploh pa, kakor smo tudi slišali umne možé terditi, je pri ti priliki pokazalo, de olikano obnašo in lepo priljudnost vé in zná, ker mora se mu pričevanje dati, de je svojiga vikšiga Pastirja povsod tako spoštljivo sprejemalo, kakor se spodobi kristjanam in omikanim ljudém.

V stoljni cerkvi so pričakovali Njih Milost, plemenitniki, c. k. vojaštvo in c. k. vradniki: gospod stoljni prošt so jim podali kropilo, ter so sebe in pričujoče pokropili, potem so bili od stoljniga prošta incenzirani. Prošt zapojó zahvalno pesem, in nato procesija dalje po cerkvi gre.

Njih Milost pokleknejo pred sv. Rešnje Telo in nekoliko molijo, potem pred velikim altarjem klečé čakajo, de se na koru zahvalna pesem odpoje. Ko potem gospod stoljni prošt še dvé molitvi odpojó, začnejo prečastiti gospod kancler in častni korar Gašper Velkaverh brati poprej imenovane pisma, s kterimi so bili novi škof imenovani in izvoljeni. Tako le se začne papeževo pismo:

Pij Škof, služabnik služabnikov Božjih.

Ljubimu Sinu Jerneju Vidmarju blagor in apostoljski blagoslov!

„Apostoljsko službo, Nam, desiravno nevrednim, od zgorej podeljeno, po kteri imamo po božji naredbi višji vlado, želimo z Božjo pomočjo koristno opravljati. Torej skerbitmo in si prizadevamo, kadar se cerkvam vladniki dajejo, jim take pastirje preskerbeti, kteri bi njih skerbi zaupano ljudstvo vedili ne le z ukam v besedi, ampak tudi z zgledam dobrih del poučevati, in njim zročene cerkve v mirnim in pokojnim stanu po veljavi Gospodovi blagorno vladati in srečno voditi hotli in premogli.“ —

Potem papeževo pismo omeni, kako je bilo po smerti ranjeiga škofa Ljubljanskiga, Antona Alojzija Wolfa, treba družiga pastirja voliti, in pravi med drugim: „Po pridnim prevdarjanji s kardinali sv. rimske cerkve, de bi Ljubljanski cerkvi koristniga in sadonosniga škofa dali, smo se ozerli na-te, ki si od zakonskih in poštenih staršev v Krajnu ljubljanske škofije rojen, in zdaj v osem in petdesetim letu, ki si že pred več časam bil mašnik in dohtar sv. bogoslovstva, si se v cerkvenih opravilih, zlasti v pomočni duhovski službi skoz več let dobro skazoval, si bil med tem postavljen profesor sv. bogoslovstva in razlage sv. pisma v ljubljanskim vikšim šolah, tudi vedja naukov v vikšim vstavu za izgojo duhovnov pri sv. Avguštinu na Dunaji, cesarski dvorni kaplan, in častni korar glavne ljubljanske cerkve izvoljen, undan pa si katoliško vero po členih že poprej od apostoljskiga Sedeža predstavljenih, razločno spoznal, in ki te je cesar in kraj Franc Jožef Nam v to s svojim pismam imenoval, in Nam vere vredne pričevanja pričajo tvojo učenost, čisto življenje, neomadežano obnašanje, previdnost v duhovnih in skerbnost v posvetnih rečeh: smo vse to tehtno prevdarili, in hočemo poprej imenovano Ljubljansko cerkev s teboj, ki si Nam in Našim bratom ljub zavoljo svojih zaslug, . . .

po apostoljski veljavi oskerbeti, in torej ji Tebe postavimo Škofa in Pastirja, ter Ti skerb, vlado in gospodarstvo Ljubljanske cerkve v duhovnih in časnih rečeh popolnoma zročimo, in zaupamo v Njega, ki daje milost in deli plačilo, de bo Gospod tvoje djanje vodil, de bo imenovana Ljubljanska cerkev pod tvojim srečnim gospodarstvom koristno vladana, blagorno ravnaná, in v dušnih in telesnih rečeh doželeno rastla. Sprejmi tedaj breme Gospodovo, na tvoje rame naloženo, z voljno vdanostjo, prizadevaj si imenovano skerb in gospodarstvo tako pridno, zvesto in modro zverševati, de bo Ljubljanska cerkev res previdniga in rodovitniga gospodarja imela, ti pa verh vecniga plačila tudi Naš in apostoljskiga Sedeža obilni blagoslov in milost za-sluziš. — Hočemo pa, de v Ljubljanski stoljni cerkvi postavi prebendi bogoslovsko in penitenciarsko po predpisu tridentinskiga zbora, in po svoji moči skerbi za popravljá-nje škofijske hiše, ter ti to na vest naložimo.

Dano v Rimu pri sv. Petru v letu včlovečenja Gospodoviga 1859, 22. sušca, v štirinajstim letu našiga papeštva.

Drugo papeževo pisanje, do ljubljanskiga korarstva in tretje enaciga obsega sploh do duhovstva ljubljanske škofije, duhovstvu to izvolitev oznanuje in zapoveduje, de mora Izvoljenca kakor Očeta in Pastirja svojih duš ponižno sprejeti, mu dolžno, spoštljivo pokoršino in čast skazovati, njegovim zveličavnim opominovanjem in zapovedim pohlevno se podvrcei, in si prizadevati jih djansko spolnovati. —

Poslednje pisanje papeževo je do verniga ljudstva in se tako le glasi:

Pij Škof, služabnik služabnikov Božjih, pošlje svojim ljubljenim sinovam, ljudstvu, mestu, in vsi Ljubljanski škofii Svoj pozdrav in apostoljski blagoslov.

Danes smo Ljubljanski škofii, ki je pogrešala višjiga pastirja, Svojiga ljubljeniga sina, in izvoljeniga škofa, Jerneja Vidmarja, ki je nam, in Našim častitim bratom, kardinalam sv. rimske Cerkve, zavolj svojih zaslug posebno ljub, po svetu kardinalov in iz polne lastne moči preskerbeti in ga ti cerkvi škofa in višjiga pastirja dali, ker smo mu skerb, vlado in opravila imenovane cerkve v duhovnih in časnih rečeh popolnoma zročili, kar smo njemu v Svojim listu bolj natanko naznanili.

Torej vas vse živo opomnimo, in vam s tem apostoljskim listam zapovemo, de škofa Jerneja, kakor svojiga Očeta in Pastirja svojih duš ponižno sprejmite, se s spoštovanjem do Njega obnašajte, in Njegove opominovanja in zapovedi ponižno spoštujte, — in tako bo novoizvoljeniga škofa Jerneja veselilo, de je najdel tako vbojgljive otroke, vi se bote pa nasproti radovali, de ste dobili tako dobrige Očeta.

Dano v Rimu itd., kakor zgorej.

Po tem branji se vstopijo stoljni prošt k sedežu pred Njih Milost in v izverstnim latinskim govoru omenijo imenitne darove, zasluge in čednosti, ki so novimu škofu pot k ti visoki duhovski stopnji pripravljali. Božja dobrota, cesarjev naklon, papeževo zaupanje, izverstnost darov in čednost, so rekli prečast. gospod govornik, je pri tem tako sternjeno, de se ni čuditi, de Jih višjiga Pastirja, predobrotno od Boga poslaniga, vsim preljubiga vsi veselo sprejemamo. Nato so kazali na različne oddelke in pričujoče namestovavce, ki so vsi pripravljani, svojimu Škofu in Očetu pomagati težko butaro nositi, namreč: možje korarji stoljne cerkve, konzistorialni zbor z množico dekanov in svetovavcov, učeništvu bogoslovsko in gimnazialno, obojniga semeniša upna mladina, čujoči in goreči duhovni pastirji raznih stopinj, sinovi sv. Franciška in vse verne ovice, ki bodo stregle na miglje in želje dobriga Pastirja in Očeta. Poslednjič so priporočili noviga Škofa Bogu, Marii brez madeza spočeti, sv. Nikolaju, sv. Jurju, ss. Hermagoru in Fortunatu in drugim pomočnikom ljubljanske škofije, de naj bi Bog po njih in naši pregoreči prošnji Prečastiljiviga in Preljubljeniga pričujočiga Pastirja našiga Jerneja na

poti, po kateri so ti sveti prijatli Božji sami hodili, dolgo in srečno ohranil in poslednjič Pastirja in čedo zveličal.

Škof, s pastirnico v roki pred Svojim ljudstvom so na to odgovorili z nekako močjo, veljavo, prepričanostjo in ravnostjo, kakoršna le iz škofovih ust izhajati zamore, de so bili vsi pričujoči globoko ginjeni. Govorili so pa od težavnosti in visokosti duhovske službe, v katero jih je previdnost Božja povzdignila, in kazali na Kristusa, velikiga mašnika in naš zglede, „qui non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo, sed semet ipsum exinanivit;“ . . . ki ni iskal svoje časti, ampak časti Njega, ki Ga je poslal, in duš zveličanja. Živo so priporočali ta zglede nezmerne ponižnosti, in pristavili, de tudi sami nočejo nič poznati, nič iskati, razun Kristusa — in Njega križaniga, in tega, kar je Njegoviga. . . .

Po tem slovesnim trenutku korarji pokleknejo k altarju in stoljni proš zapoje Veni Sancte Spiritus, in v tem ko se na koru dalje poje, gredo gg. korarji in vsi pričujoči duhovni zverstama k poklonu pred Milostniga Škofa in Jim spoštljivo roko kušujejo. To počevanje je bilo posebno ginljivo djanje. Po molitvi sv. Nikolaja in za vstanovnika so Njih Milost imeli velilko sv. mašo, s katero je bila slovesnost sklenjena. Veselo in zadovoljno je pričujoče obilno duhovstvo med velikimi množicami po slavnim opraviilu spremilo svojiga preljubljeniga in prečastitljiviga noviga Pastirja v škofijsko stanovanja.

Ko je bilo cerkveno opravilo tako slovesno, za vse Ljubljansko mesto in vse pričujoče tako ginljivo in spodbudno dokončano ter zanesljivo v velik duhovni prid doveršeno, so Milostljivi škof blizo 60 oseb pri veselim kosilu pogostovali, med katerimi so bili gg. korarji, dekani, glave iz deželstva in vojaštva itd. Vojaška glasba in častne zdravice Njih Milosti do papeža, cesarja, poglavarstva in vojništva, od poglavarjeviga namestnika Stahla pa do Milostniga škofa — so jasnost in dobro voljo povisevale. Tudi glasbina družba je želela svitliga Kueza in Škofa počastiti in je zvečer v škofijskim dvoru napravila baklado in umetno petje. Bil je zarés redek praznik in vesel dan za vso škofijo in zlasti za Ljubljansko mesto. Vse od maliga do velikiga je bilo veselo tega dneva, kakoršniga ni bilo v Ljubljani že 36 lét, in Bog daj, de bi ga odsihmal dolgo dolgo več ne bilo! Bog daj, de bi dobri duh in resnična in globoka ljubezen in vdanost, ki se je pri vsih stanovih do vikšiga Pastirja tako lepo razodela, stoterin sad obrodila, Pastirju in ovcam v zveličanje!

Na krajuskim obnebji spet zvezda prisije
Na mestu, kjer lani vgasnila je bla:
Ter žarke zlaté med Slovence razlije,
In spolni goreče jim želje sercá.
Veselo prepevajo sopet zvonovi,
Prihaja za žalostjo radosti žar,
Okrog se razlegajo rajski glasovi:
Zročuje se Cerkvi Slovenije dar. —

Raduj se, raduj se! Ljubljanska škofija,
In čérni zdaj žalosti preč pajčolan!
Že plamen te zarije nove obsija,
Veselja obiše te noviga dan.
Pastirja visokiga ti je poslala
Previdnost, de zvesto se v brambo mu vdaš:
S krepostjo ga rajsko je obdarovala,
Le svesta si bodi, de zmago imaš.

Vertnarjeva služba je res ljubeznjiva,
Ki cvetice nežne v gredice sadi,
Jih varuje mraza, jih skerbno poliva,
Odganja živali, popleve zeli:
Gorkejšé ko sije že solnce v nizave,
Ko zemlja v spomladi spreminja se nam,
Sladijo vertnarju zrak čudne dišave,
In cvetja zavneza ga pisani plam.

Al koliko lepši ima opravilo
Apostelj, ki v božjim ga vertu ravna:
Pa tudi neskončno doseže plačilo,
Al zemlja ga nima, le raj mu ga da:

Duhovne cvetice v nebeški blišavi
Mu radosti večne dišave rose,
Za trude na zemlji tam v angeljski slavi
Sladkosti le vživa presrečno sercé! —

Zatoraj raduj se, ljubljanska škofija,
In žalosti čérni zdaj preč pajčolan,
Ker plamen te zarije nove obsija,
Veselja obiše te noviga dan.
Veselo in glasno donite zvonovi!
Slovenskimu ljudstvu nov vodja se da;
Razlegajte krog se nebeški glasovi,
Če zmaga bo naša, na veke veljá! —

Okliki.

Visoko častiti g. Franc Svetic,

ali

nunski gospod Oče v Loki.

Ta sveti mož, ne zastoj imenovan Svetic, je bil rojen v Kamniku 7. kozoperska 1749, in se je izučil pri očetih jezuitih v Ljubljani, katerih ni mogel prehvaliti, kako so vedili mladenče presoditi in staršem svetovati, kam naj svojiga sina dado, de bo izučen, in kako, sami učeni, so tudi znali mladino učiti in ji ljubezen do učenja vdihovati. Na povelje cesarice Marije Terezije so bili 1773 odpravljeni in na vse kraje razkropljeni, in zavoljo tega so tudi po Evropi tako strašne prekucije prišle, in še zdaj terpé. Žal je bilo Sveticu po njih, pa vender ni nič rekel ne čez papeža Klemená, ne čez cesarico, ker je vse to za kazen nad ljudmi in za voljo Božjo spoznal.

Leta 1777 mašnik posvečen, je po mnogih farah za pomočnika služil, kakor mi je sam pravil: Glej, gnadljivi škof te je že za kaplana v Begunjah postavil, o mojim času je bilo vse drugač; smo mogli veliko let fajmostru na pomoč biti, in kadar je bil kdo kaplan, je bil že velik gospod. Od leta 1784 do 1790 je bil v Šmartnem fajmošter Dizmas Irlich, in kadar je ta v Kamnik prišel, je rekel g. Svetic, smo se vsi smejali, kar smo se mogli, take je pravil; je bil tedej Svetic takrat kaplan v Kamniku, svojim rojstnim kraji. Tudi so pravili, morebiti njegova sestra, ki je bila v Loki omožena, de Svetic in njegov tovarš sta veliki petek pri križevi procesii križe nosila in martrana bila; pa zagernjena, de jih niso spoznali, kar je vse verjetno pri njegovi pravi pobožnosti, ki se je vedno na njem vidila. Leta 1796 ga že najdemo v zgorej imenovani službi pri nunah v Loki, kjer je do smerti ostal. Vsaki dan po leti in po zimi je vstal ob štirih, o praznikih in nedeljah pa ob dveh, de je svoje cerkvene molitve opravil. Sabotne dni in pred prazniki popolne in drugi dan je spovedoval, dokler jih je bilo kaj; ob sabotah domá, ob nedeljah v žagradu, o velikonočnim času pa tudi po maši, ki jo je imel v delavnike ob šestih z žegnama. Ob nedeljah in praznikih se je opravilo s pridigo spreminjalo. Od nekaj je bilo pri nunah opravilo ob petih, kar je bilo gorjanskim variham prav pripravno, de so mogli drugi k sveti maši iti, ko so varih domú prišli. Pred opravilam je bilo vselej obhajilo nun in potlej družih ljudi, pri katerim smo postrežniki ljudem vina dajali, de so lažje zavžili. Pozneje je bilo opravilo na šesto uro prestavljeno; pri mestni fari pa so gospodje lahko spovedovali, in ob desetih je bilo tam duhovno opravilo. Čez nekaj časa so pa tudi v Šent-Jakopu ob šestih opravilo napravili, pa le malo ljudi imeli, ker so bolj k nunam hodili. Mestni g. fajmošter je bil torej nunsko opravilo na sedmo uro preložil, k čemur je tudi ta vzrok pripomogel, ker je takrat veliko nun in novink umiralo, je zdravnik terdil, de imajo ženske premalo počitka in slabé. Pa vse te spremembe in še kako obrekovanje ni moglo duha g. Svetice žaliti ali njegoviga veseliga in mirniga obraza na kako vižo utamniti.

Če je dež dolgo časa šel, je djal: Zdaj bo pa travica rastla; če je pa solnce dolgo sijalo, je rekel: Zdaj bo pa žito rastlo in dozorelo; vse mu je bilo prav. Včasih pa je

rekel moj ujc, cerkvenik: Dobro bi bilo Bogá prositi, de bi nam dal dežja, ali pa lepiga vremena, in g. Oče je molitev pri litanijah molil in drugi dan je bilo že drugo vreme; in to se je velikrat zgodilo, kar sim sam vidil. Večkrat je samostan kaj žaliga zadelo, pa ni bilo slišati iz njegovih ust nobene pritožbe; volja Božje mu je bila čez vse draga. Bil je dobriga in usmiljeniga serca, pomagati potrebnimu, in kadar sim mu srečo vošil, ali se poslovil, ali iz Ljubljane ga kaj prosil, mi je vselej kaj dal ali poslal, zlasti če je vidil iz spričljejev, de se dobro učim. Tako je tudi revežem dajal in nikogar ni prazniga izpustil. Tako je imel mirno življenje; vemo namreč de občutljivi človek vselej več terpi kakor kak pohlevnež, ker uniga vsaka nesreča, vsaka beseda, vsaka napčenost zaboli, v tem ko krotki ne čuti toliko, ker v vsim Božjo voljo ali pripušenje vidi.

Rajni gospod Svetic je vsaki dan maševal, ob delavnikih ob šestih; je o pravim času prišel v cerkev, se molče in med molitvami napravil, dar sv. maše opravljal brez vse sosebnosti, ne naglo, de bi ljudem dopadel, ne počasno, de bi se pobožniga delal; peto mašo je resno, čversto in po sekiricah pel; pridigoval razumno, umljivo, kake dobre pol ure. Pridigal je različno: pridigo, homilijo, ali zlogo nedeljskiga evangelija in potem kristijanski nauk, ali pa življenje kakiga svetnika. Občutljaj se mu je komej poznal in je dal resnici njeno moč nad sercam skazati brez svojiga dodatka, de se je izvirik pridige le Bogu v hvalo izšel.

Vse strasti in čutila je imel popolnoma v svoji oblasti, in ni nikogar grajal, zasmehoval, ga s kako besedico pri-sekal, žalil, nazaj deval, ne v pripovedovanji slave ali veljave iskal, pri smešnih prigodbah se le namuznil; nikdar ga nisim vidil jezniga, ali žalostniga, k večimu kako gerbo na njegovim čelu: rad pa je koga hvalil, ki je hvalo zaslužil, kakor rajniga sošoleca gospoda Jurja Miklavčiča, slavniga pesnika v latinšini, kateri mu je bil silno lepo elegijo k njegovi drugi novi maši poslal l. 1822.

Sploh reči, je zasluge družih vidil, spoštoval in hvalil, svojih ni ne vidil ne hvalil. Malokdaj so nune imele kaplana, de bi bil v samostanu prebival, in torej je gosp. Svetic sam jedel v meznii. De bi pa mu bilo kraji čas, je cerkveniku, mojimu ujeu, pravil iz novic, pa tudi iz staric, kakor od vojská Rimljanov, Grekov, Trajanov, Kartagenov, in prigodilo se je, de je moj ujc zavoljo truda in majhniga deležja dremal. G. Oče pa vender ni jenjal pripovedovati in govorjenja izpeljati, kar bi kak drug za hudo vzel, vstal in šel; on pa ne, pa tudi dramil ga ni. Prav torej pravi sveti Jakob: Kdor ni grešil s svojim jezikom, je popolnoma mož, ali pa moder: Blagor človeku, ki s svojim jezikom grešil ni, in nevrednim rečem ni služil.

Sleherni dan, kadar je bilo zato, je po jedi šel v samostan, de se je kaj pogovarjal, ali pa, de je na vertu s cerkvenikam sadne drevesa oskerbel, ali kaj otrebil, požlahtnil, ali kar si bodi. Tudi pokoren je znal biti, in kadar je njegov sošolec rajni Urban Ažbe, mošniški fajmošter, ga obiskal in prosil, z njim iti na njegov dom, ni šel drugač, kakor po povelji gospé matere, kakor gospodinjje v tem samostanu.

Še marsikaj lepiga in hvale vredniga bi se dalo od rajniga nunskiga gospod-Očeta povedati; pa menim, de je to dosti, spoznati njegovo pravo pobožnost in njegoviga duhovskiga stanú vredno obnašanje. Pristavim še, de je bil precej velike postave, bolj suhiga života z nekaj belih lás, neizrečeno ljubeznjiviga obraza, kadar se je nasmejal, z majhno kapico na verhu glave, vedno v černih nogovicah in solnih, pri duhovni službi v čerhi hali, sicer pa černo oblečen. Zadnje leta je imel tók na nogi, kar ga je še bolj slabilo; pa se je s tem tolažil, de s tem tokam malo-pridna sakrovica iz telesa gre, kar je tudi dobro, in je bil z Božjo previdnostjo kakor popred, tako tudi v boleznii zadovoljin; samo to mu je težko djalo, ker ni mogel več

pridigovati, in je mogel gospod kaplan, njegov namestnik, častiti gospod Gregor Kušar, pridige prevzeti, kar je tudi rad storil.

Od pridniga dela, od pičliga jedila, od nogotoka, zlasti pak od let opešan, se je rajni gospod Oče svoji smerti, kakor tudi svoji pravično zasluženi kroni bližal, in kakor je živel pobožno, tako tudi 3. kozoperska 1829, osem-deset let dopolnivši, mirno v Gospodu zaspal. Glej, tako umerje pravični, pravi prerok, in nihče si k sercu ne vzame, pravični možje so odvzeti, in nihče ne prevdari; vender se te besede ne smejo reči od Ločanov, kterim je njegova smert serce presunila, in ki so ga v obilnim številu kakor svojiga ljubiga očeta na pokopališe spremili. Tudi meni se je milo storilo, ker sim bil svojiga velikiga dobrotnika zgubil; vender pa me je tolažila misel: de zdaj zame pri Bogu kakor Jeremija za svoje ljudstvo prosi, kakor je gotovo tudi v življenji zame prosil.

Za njim je nastopil g. Gregor Kušar, moj sošolec, čist mladenič, pridin učenec, blag mašnik, ki si je prizadeval po stopinjah svojiga sprednika hoditi. Rojen je bil v Ljubljani 6. sušca 1791, umerl 1853 62letin. Zares dva pobožna mašnika na svetu, in zdaj dva mogočna naša pomočnika.

L. D.

Elizabeta Seton,

začetnica in perva prednica usmiljenih sester v zveznih deržavah severne Amerike.

(Dalje.)

Spomladi 1805 pride v novi Jork Dubourg, takratni prednik Marijniga sobivališa v Baltimoru, pozneje škof v Montauban-u in vikši škof v Besançonu na Francoskim. Njegov namen je bil po nekoliko, si pridobiti učenika za svoj vstav. Neko jutro, ko je maševal, ga osupne čez navado pobožno obnašanje neke gospé, ki se je približala, de bi bila od njega ohajana. Še tisti dan pa so ga pripeljali v njeno stanovanje; bila je gospá Seton. Slišal je njeno spreobrnjenje, se je z njo soznauil in močno na sercu mu je bil njen nadaljni blagor. Bil je prepričan, de v Baltimoru prebivati bi bilo v njen prid in de je prav pripravna za prednico v kakim učilišu, torej jo pregovori, de naj s svojimi otroci v to mesto gre. Pride tedaj s svojimi 3 hčerami v Baltimore v rožniku 1808; Dubourg in njegova sestra sta ji bila pripravila stanovališje v sosednji marijanskiga vstava.

Njeno spreobrnjenje je bilo napravilo veliko zgledovanje, in po prihodu v Baltimore je vse iskalo, se z njo soznauiti; ona pa je le ubožne, bolnike in nesrečne obiskovala. Ko je bil razglašen njen namen, de želi šolo začeti, se je več mladih oséb njeni skerbi zročilo. Z njo se sklene v hvalnim opravilu neka gospá, ki je veliko let kopernela po tisti sreči, de bi se mogla Bogú v redovnim življenji posvetiti.

Spreobrnjenec Cooper (reci Kúper) je bil ob tistem času v Marijanšu, de bi se za mašništvo pripravljaj, ako bi bila volja Božja. Imel je nekaj premoženja, in želel je tiste božje besede nasledovati: „Daj vse ubogim in hodi za menoj!“ Neko jutro precej po sv. Ohajilu čuti Elizabeta Seton prav posebne želje, samo sebe in vse svoje djanje darovati v skerbljivost za uboge deklice in v ta namen naredbo osnovati, ktera naj bi se še po njeni smerti nasledovala. Razodene svoje želje Dubourgu, ki njen namen poterdi, jo pa opomni, de pomočkov ni. Ta zaderžek je pač dobro tudi ona vedila; tode imela je terdno vero, de njen božji Odrešenik, ki ji je misel za to delo kersanske ljubezni v serce dal, ne bo pripustil, de bi se Njegova sv. volja zavolj pogrešanja pomočkov ne spolnila. Dubourg ji nasvetuje, de naj to, kar želi, vsigamogočnimu resno priporoči, in čez en mesec pové, kako in kaj? tačas pa de naj nikomur od tega nič ne govori. Ravno tisti dan iše

Cooper priložnosti, skrivej z Dubourgam govoriti in brez vednosti tega, kar je bila Elizabeta Seton sklenila, mu naznani svoj sklep, de želi ostanek svojiga življenja v Božji službi preživeti in vse svoje premoženje ubogim dati; rekel je, de ima deset tavezt dolarjev (amerik. tolarjev), ki jih želi obrniti v podporo ubožnih deklic, posebno sirót. Dubourg ostermi, kako se je to sterno in mu svetuje, de naj en mesec moli in prevdarja, potem pa naj mu pové, če ima še ravno tiste misli. Čez en mesec zopet prideta Cooper in Seton k Dubourgu posamezno, in nobeden ni čisto nič vedil, kaj drugi misli. Nasledek Cooperjeviga prevdarjanja je bil, de bo 8000 dolarjev Dubourgu v imenovani namen v roke dal, Seton pa se je zopet ponudila v službo, učiti uboge in skerbeti za bolnike in terpeče ude Kristusove. Dubourg vpraša častljiviga vikšiga škofa baltimorskiga Janeza Carroll-a (Karola) za svet, kateri je z narveči priserčnostjo v to privolil. Zdaj je bilo prvo opravilo, najti prostor, kjer bi se to dobro delo pričelo. Kupijo kmetijsko posestvo pri Emitsburgu za napravo družbe usmiljenih sester, ko bi se dalo to doseči.

Precej poskerbé, de dobé iz Francoskiga postave in naprave sv. Vincencija Pavlanskiga, začetnika te dobrotne ženske družbe. V začetku so mislili, de bi se mlada naprava dala bolje vravnati s pomočjo nekterih družnic iz une dezele; tode težavnost, jih dobiti in potreba, nektore postave po krajnih zadevah spremeniti, je naklonila tiste, ki jim je bil Bog to delo zročil, de so to misel popustili.

S svojima svakinjama Cecilijo in Henrieto Seton, s svojo starši hčerjo Ano, in Marijo Murphy (r. Mjurfí), ki se je bila novi družbi pridružila, zapusti Elizabeta 22. rožnika 1809 Baltimore in pride v Emitsburg. Ker se niso imele lastniga stanovanja, jih sprejme dobri in gostoljubni semeniški vodja Dubois (r. Dúboá — pozneje škof v novim Jorku) in jim neko stanovanje odkáže. Čez nekaj dni se sklenete z njimi še nar mlajši hčeri Elizabete Seton. 30. mal. serpana so se že v svoje lastno stanevanje preselile, ki je bilo toliko dodelano, kolikor so njih pomočki pripustili. Mala družba je pridobila še prirastek, dvé osebi iz sosedstva. Njena svakinja Henrieta Seton, ki je bila do tistihmal še protestantinja, se je ob tem času v naročje katoliške Cerkve povernila. Umerla je bila še tisto leto 23. grudna s prav spodbudno smertjo. Od perviga trenutka svojiga spreobrnjenja je nar priserčniši zaupanje stavila na varstvo blažene Matere Božje, in to češenje do Marije ji je bilo na poslednje studence veliciga tolažila.

(Dalje nasledva.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Mil. knez in škof so o svojim nastopu na svitlo dali pastirski list do duhovstva v latinskem, in družiga v slovenskim in nemškem jeziku do ljudstva. — V. č. namestnija je v pozdrav Mil. škofa dala natisniti spominico z nekterimi pesmimi v latinskem, slovenskim in nemškem jeziku.

Iz Ljubljane. Dober prijatelj nam je ravnokar poslal naslednje staro pismo, s pristavkam, de naj priča, kako so v imenitnih rečeh že pred več časam v pisarnicah v domačim jeziku pisali. Kdor hoče, se utegne iz njega še kaj družiga učiti, tu je le:

Jeft Paul Grosfel, inu Vrban Vidmayr, persefhem te Sveti Troyze, Bogu Ozhetu, Bogu Synu, inu Svetimo Ducho, de ta Salfhafenga koker ie noma doli Wrano, inu ad nos u gosposkni Conzlye noter dona, ie Rank Stephan Tufchek per dober Pameti is Suoie Frey dobre volle nom Porozhou, koker meni Bug pomagel, inu ta nar prefhegnana, inu bres uf-siga madefha Spozhetta Diviza, inu Mati Boschia Maria, inu ufsi Angelzi, ufsi Svetniki, inu Svetnize, na moi posledni zhafs, kadar Se bude moja uboga Dufchiza od moyga teletsa Lozhila. Amen.

Obstehendes Jurement hat der Paul grossel, und Vrban Vidmayr unter dem zu Ende gesezten dato in der Herrshaft's Canzley auf Vorherig genugsam Beshehene Meyneyd's erinnerung in Beyseyen Jurien Tusheck als Vaterl. per testamentum Instituirten vnsal.-Erben, dann in gegenwart Herrn Dr. Josephen Valentin Von Ehrenreich, und Herrn Franz Jacoben Plauz Herrshaftl. Verhör's advocaten Von wort zu wort abgelegt. Zu Vrkund dessen Meine hinnachstehende eigene Unterschrift, und Pettshaft's Fertigung. Herrshaft, Laack Canzley den 19. Juny 1769.

Joseph Ign. Sorre, m. p.

Greht. Vnd Gegschb. der Heschft, und Stadt Laack.

Z Dolenskiga, 29. rožnika. Nova farna cerkev na Dolih. 19. aprila l. 1858 so bili prečastiti gospod Trebanski dekan Jožef Rozman z mnogimi sosednjimi duhovni pričo zbranih Dolskih farmanov vegalni kamen nove farne cerkve na Dolih postavili in blagoslovili. Staro, temno in tesno cerkev so jeli potem podirati, in so se lotili s serčnostjo in pridnostjo zidanja nove cerkve, ki jo je postavil ume talni laški mojster Janez Paskolo. 25. nedeljo po binkoštih t. j. 14. novembra ravno tistiga leta so doživeli farmani veliko veselje, de so jim gori omenjeni gospod dekan, spremljani od obilnih duhovnih gospodov, prelepo novo, prostorno in svitlo cerkev blagoslovili, ter jim priporočili z izverstno, gorečo besedo, naj bi radi in s pobožnostjo v novo cerkev hodili Boga častit, sebi pa tolažbe in dušniga zveličanja iskat.

Nova farna cerkev na Dolih je živa priča, kako pobožni in goreči za čast Božjo so ondotni farmani in zlasti gospod fajmošter, ki se za povikšanje lepote Božje hiše in Božje časti niso bali ne skerbí, ne sitnost, ne truda in tudi obilnih stroškov ne. Meri pa nova cerkev 14 sežnjev in pol na dolgost, na širjavo pa 6 sežnjev notranjiga lica, in ima dva turna. Ozaljšana je s tremi lepimi novimi altarji: Matere Božje, sv. Jurja in sv. Ožbalta, ktera poslednja dva stranska sta bila letas ravno pred binkoštnimi prazniki postavljena. Čedno jih je vse tri naredil podobar gospod Juri Tavčar iz Idrije. Dalje so se popravile orglje, obesili v cerkev trije novi luštri, pokopalise poleg cerkve se je razširilo, in še mnogo družih reči se je napravilo in popravilo.

Stalo je delo čez 8500 goldinarjev; altarji 1500 gold., in še je naročena nova leca za 160 gold. Pripomogli so: prečastiti novomeški kapitelj, farni patron, 100 gold., eden prečastitih g. kanonikov še posebej 50 gold., pobožna blaga rodovina iz Ljubljane 100 gold., dva duhovna gospoda rojena v Dolski fari, eden 150, drugi 100 gold., in še en dobrotljiv gospod, ki je bil kdaj duhovni pomočnik na Dolih, 50 gold. Vse drugo so farmani, večidel revni, prostovoljno zložili; in desiravno so jih slabe letine in druge obilne davšine hudo terle, so vender z veseljem pokladali na altar Gospodov obilne darove, in so tudi vse potrebno pripravili in skupej zvozili.

Kteri so tako pokazali, de ljubijo lepoto Gospodove hiše, jim bo gotovo Gospod obilno povernil; naj jih sprejme v obljubljene še lepši stanovanja nebeskiga kraljestva!

J. Sajovic.

Z Gorenskiga, 24. rožnika. Kako dobre ovčice svojiga duhovniga pastirja spoštujejo, se je dans lahko slehern prepričal, kdor je bil v Železnikah. Mnogo ljubljani, zaslug polni gospod Blaže Kersnik, brat nepozabljiviga učenika v ljubljanskih solah, so namreč drugo novo maso tukej peli. Živé sicer sedaj v pokoji v Selcih; vez ljubezni med njimi in železnisko farno, ktero so blizo 30 let neutrudljivo, kakor mili pastir, po težavni poti proti nebesam vodili, je pa zmiraj še terdna. Želeli so častljivi gospod siveck med duhovnimi otroci, kateri so pod njihovim vodstvom odrastli, se starali, svoj zadnji slovesni dan obhajati; želeli so tudi Železnikarji prav iz serca, še enkrat

svojimu duhovnemu očeta veselje napraviti, jim spodobno čast skazati. Kar se občno želi, se lahko stori. Vse je kazalo, da se nekaj posebnega godi. Semtertje, posebno pa krog farne cerkve so s cveticami ovenčani mlaji kviško kupeli, z njih verhov so vihrale zale banderca. Ljudstva je bilo iz vsih bližnjih krajev, da se je vse gnetlo.

Prišli so rojeni Železnikarji tudi iz ptujih krajev slovesni dan povikševati. Trije v Železnikah rojeni duhovni gospodje so poglavitno asistencijo opravljali. Ko ob desetih častiti gospod v slovesni procesii, spremljani od vis. čast. dekana iz Loke, družih duhovnov, spoštovanih svatov in šolarjev s cveticami v rokah, in dekličev z venčki na glavi iz kaplanije (fara je izpraznjena) proti farni cerkvi pot nastopijo, so se milo vbrani zvonovi oglasili, in iz topov je jelo germeti, da je bilo kaj. Blizo 150 funtov smodnika se je postrelilo. Vsih zbranih oči so bile vperle na častljiva starčka, ki so se na palico s pušeljcam okinčano opiraje počasi cerkvi bližali; in tiho, mirno, lepo so se vsi obnašali. Ne napravi se lepši nevesta za prihod ženina, kakor je bila farna cerkev, olepsana, sprejeti njega, ki je toliko let bil njen ženin, in kateri se je veliko trudil za njeno lepoto. Z močnim glasom so peli celo sveto mašo; pa tudi peveci na koro so pokazali, da znajo, in da njim iz serca gre. Ginljivo so vis. čast. gospod dekan, oziraje se nekoliko na posebne farne zadeve, v lepi pridigi zaslug stariga, siviga ribca Gospodoviga opomnili, kateri na bregu morja svojih dni in del izpira mreže.

Tako je prav, Železnikarji, poštenje Vam!

Iz Gorice 30. roznika. — Pobožnost sv. Alojzija se tudi v našem mestu obhaja že od zdavnje; naj bolj slovesno pa pri fari sv. Ignacija. Skoz ves čas te pobožnosti je izpostavljen na mesto navadne podobe sv. Alojzija zali kip iz voska. Oltar, temu angeljskemu mladenču posvečen, se vedno bolj zaljša, dokler ne stoji v njegov god v svoji popolni cvetlički lepoti. Navadno pristopi ta dan obilno pobožniga ljudstva k Gospodovi mizi. Ob odločeni uri je sv. maša, med katero mlade deklinice primerjene pesmi odpevajo z orgljami. Dotični kaplan ogovori med daritvo prve obhajance in vse druge otroke obojiga spola, ki se pred oltarjem verstijo v beli obleki, v roki pa s svečo in s cvetličkimi šopki. Menim, da marsikomu pričujočih gledavcov se solzica uterne — morebiti veselja, poprej pa še serčniga kesa in žalosti, v spominu na nedolžne otročje leta, ko je še bil neoskrunjeniga serca, ki ga mu je pa morebiti že osmodila in popačila strupena rosa lahkomišljenosti. In toliko več bi mogel vsak britke solze točiti nad zgubljenim oblačilam nedolžnosti, ako se še pri taki ginljivi priložnosti zavé Kristusovih besed: „Ako ne bote kakor mali, ne pojedete v nebeško kraljestvo.“ — Kako drag je njim mnogim dan sv. Alojzija, očitno razodevajo tudi pri popoldanski službi Božji, ktere se verni v obilnosti udeležijo praznično oblečeni.

Visoko ministerstvo je neki dovolilo več tisoč goldinarjev, da se razširi tukajšnja ženska bolnišnica na novi cesti, ki je v skerbi usmiljenih sester. Bolnišnica, ki bo po tem sprejemala bolnike iz vse goriske okrajine, bo dobila svojiga lastniga dušniga pastirja in blezo svojo očitno kapelo. Za letas se boje težko lotili tega prizidovanja.

Kakor se sliši, popisuje v Terstu neki zgodovinar življenje ranjkiga O. Klara Vascotti-a, provinciala blagiga spomina. Knjižica v laškem jeziku bo mende imela na čelu podobo ranjkiga provinciala. Ker se pa tu take ne najde, ki bi bila ranjkimu popolnoma podobna, so nek naš v. č. proš za njo pisali na Angleško. Živel je namreč pred nekaj leti tukaj v Gorici spreobrnjenec, zlo učeni in pobožni angleški duhoven William Wingfield s svojo dobro izurjeno gospó, ktera ume kaj izverstno risati. Naslikala je bila med drugimi več bolj zanimivih oseb našiga mesta. Med temi je tudi O. Klara obličje. Spoštovavcam ranjkiga

mniha, kakoršnih je tu in drugod obilno, bo imenovana knjižica s sliko prav ljuba in prijetna.

24. t. m. zjutrej so med godbo k pogrebu nesli vojaškiga prostaka, tudi spremljevaniga od več častnikov, kteriga je premalo opazniga pri tarči po nesreči smertno zadel v glavo neki streljavec pri streljski vaji. Hvale vredno je pa, da se je imenovani častnik koj spomnil duše uniga nesrečniga; tukajšnji bolniški kaplan je namreč 25. t. m. na njegovo željo in prošnjo v cerkvi sv. Ignacija sv. mašo bral po rajncim v pričo batalijona lovecov, kterimu je bil ranjki pristet.

Včeraj, to je, v praznik ss. Petra in Pavla popoldne, se je igrala na Travniku tombola. Na to je bila godba mestna in vojaška. Čisti znesik je odločen zavodu zane-marjenih otrok. Želeti bi bilo pač, da bi dotične vradnije večkrat osnovale takih in enakih veselje, ker le po tem takem bi se saj zmanjšati dalo preobilno število nedeljskih plesov, mladosti zlo kužljivih, ki žalibog marsikomu v plačilo potisnejo dušno hiranje, prezgodnjo smert, dušno kot telesno.

J. Furlani.

Iz Goriskiga pri Soči. J. Č. Božja previdnost. Bilo je pretečeni post, ko me cerkovnik ravno o polnoči sklicie, da naj hitim k nevarno bolni in jo previdim s poslednjimi sv. zakramenti. Hitro se napravim in tečem k bolni. Spově se in je obhajana, začne pa bolj slabeti in pojemati. Hitro jo še pomazilim s svetim poslednjim oljem, in ko ji dušo priporočujem, se od telesa loči. — Sej to ni nič posebniga! mi porečeš, ker to se dušnim pastirjem večkrat zgodi, da jim bolniki, tako rekoč, v rokah umerjejo. To tudi jez dobro vém, pa vender je nad to prigodbico odkrita previdnost Božja, da so bile ravno tisto noč vrata mojiga stanovanja iz pozabljivosti odperte ostale, in je zamo-gel cerkvenik brez vse pomude precej in naravnost do mene priti in me hitro sklicati, kar bi se sicer ne bilo ob tisti uri tako hitro zgodilo. Bog nam bodi vsim milostiv posebno ob zadnji uri!

Razgled po keršanskim svetu.

V Pragi je bila 12. vel. travnika keršena judovska deržina, njih osmero; 23. ravno tistiga mesca pa je protestanska deržina, njih 5, prestopila v katoliško Cerkev.

Na Laškim še zmiraj zapirajo škofo in duhovne. V Forli je dominikanec O. Barbiani, gimnaz. učenik, za eno leto v ječo obsojen in za 2000 lir kazujen, ker ni hotel za laške rope Boga hvaliti (Te-Deum-a peti). — Škof v Commachiu in dva fajmoštra so kakor vladi sumni vjetnični. — V Bolonji so 3 bogoslovski profesorji odstavljani, ker niso bili prišli k Te-Deum-u zavolj vstava. — V Modeni je bil, ni davno, neki duhoven v železje djan, v Piemontu fajmoštra v Biboli in Pozari. — Neki jezuit je želel v ječi roženkranc in podobo Matere Božje, kar mu je neki znanec tudi poslal. Tode podoba je bila prevelika in ni bila dopušena; pride druga manjši in potem še manjši tretja, in ta se le je pos dobila v ječo k ubogimu jezuitu. — Minister piemontesk je imel 4 strice duhovne, ki so vsi podpirali ministroviga očeta v solah, da je do notarstva dospel; ravno tako tudi ministra, ko se je učil pravnštva. In ta mož zdaj kardinale, škofo, fajmoštre in mnihe zapira in po ječah pusti sahnati! Se mar to komú lepo zdi, da je narveči preganjavec duhovnov mož, ki je od njih narveč do-brót prejemal? Lucifer se je bil prvi zoper Boga sperl, ki je bil od Njega narveč darove prejel! — Kakor možje svobodarji preganjajo očete jezuite iz dežele neprecislane svobode, tako tudi sestre ali redovnice presv. Jezusoviga Serca; iz Milana in iz Parme so jih že pognali, in sirote v nesvobodnih deželah svobodo najdejo. — Tudi uboziga kapucinarja so v S. Giovanni di Valdarno zapertli, ker je v ti presvobodni deželi v pridigi za svetno oblast papezevo govoril.

V Š. Galu na Švicarskim so binkoštni ponedeljek glasovali zavoljo predloga, da bi katoličani dobili pravice, ki se jim spodobijo, in ta predlog je bil z 20,000 zoper 18,000 glasov zavržen. Povsod se vzdigujejo viharji zoper skalo sv. Petra!

V Parizu je eden nar bogatejših peneznikov ali bankirov, g. Pillet Wiel v katoliško Cerkev prestopil. Parizanam se to tolikanj bolj čudno zdi, ker je bil gosp. Pillet nezmerno goreč protestant; čudno pa bi le bilo, ko bi se taki ne spreobrnili, zakaj kdor resnico išče, tistimu se gotovo pot k resnici odpre. Smert njegove hčere mu je h tej spreobrnitvi spodbudljaj dala, da bi v ti veri našel tolažilo zavolj svoje britke zgube. — Tudi v Fuldii se je Belo nedeljo neki 40letin protestant vernil v naročje svoje prave matere, kat. Cerkve.

Na Irskim nabiranje za papeževo vojsko dobro napredova, v enim samim kraji jih je bilo en sam dan 350 nabranih. Nabiravci so v zadergi, ker ni dosti denara in pomočkov za prevaž.

V Johari na otoku Malaki v jutrovi Indii so od prisena lanskega leta tigri 1500 ljudi raztergali. — Bog nas vari tigrov — telesnih in še bolj — dušnih!

V Pekingu na Kitajskim so neki vsi misijonarji iz Jezusove družbe umorjeni, razun eniga samiga, kateri je hudo ranjen.

V Kočincini na Jutrovim je razun Sajguna, kjer je francosko vojništvo, po vsim kraljestvu grozno preganjanje kristjanov. Anamitiške kristjane moré, sežigajo, tarejo. V 10 mesecih je bilo več kot 15 domačinskih duhovnov terpinčenih in umorjenih.

Jeruzalemski patrijarh je v vasi Bejt-šala, blizo Betlehema, vstanovil mladenško semenišče, da bi se scasama za duhovstvo iz domačinov poskerbela. Ta priložnost, katoliško Cerkev in njeno duhovstvo spoznavati, je do ondotnih ločnikov imela toliko moč, da se jih je v 3 letih 300 vernilo v katoliško Cerkev, in ravno tisti šejh-i (glavarji) in njih pomagači so se spreobrnili, ki so od konca na vse strani prendali, da bi bili zidanje zaverli in so na misijonarje celo iz puš streljali.

Nova repata zvezda se je prikazala in že skerbi časnikarje, kaj bo, če ta čudna metla h kakim nedolžnim vrazam priložnost dá. „Gegenwart“ torej meni: Ako je ljudska misel, ki v repati zvezdi vidi Božjo šibo ter žuga-joče nebeško znamenje, že tudi vraža, je gotovo neškodljiva, še celo koristna vraža. Kako bo namreč to škodljivo, ako se ljudje po tacih nebesnih znamenjih na Božje strahovanja spomnijo in k pokori budé? Pisano je: „Znamnja bodo na solneču, na mescu in na zvezdah.“ Tega ni rekel ne kak mračnik, ne stara babica, ampak Kristus, Gospod. Učenim in

spremišljenim zgodovinarjem je zraven tega znano, da so se prikazni kometov na nebu zmiraj strinjale s čeznavadnimi prekuci na zemlji. Pomisli naj kdo na komet Karla V., na repatice lét 1808, 1811 in 1858. De se repatice dajo učestno razlagati in čas določiti, kdaj zopet pridejo, ne izloči menitve, da so naznanovavke Božjih kazni; zakaj Bog, ki prihodnost vidi, pozná čas, ko bo svoj serd zopet razodevati prisiljen, in potem je zamogel tudi kometam njih tire odločiti, da se prikažejo, kadar se Njegove šibe približujejo.

Pametni odgovor nekiga norca.

Pater Hunold, jezuit, pripoveduje, da je imel Ferdinand II., rimski cesar, po šegi tistih časov dvorniga šaleža ali norca, imenovaniga Tonata, ki mu je mogel vsak dan pri mizi streči. Pustne dni pa šalež zginé in dolgo iskavši ga najdejo v cerkvi St. Štefana. Na vprašanje, zakaj je ta čas zginil iz cesarske hiše, odgovori norec tako le: „Vse leto ima Bog veliko opraviti, da veliko gospódo in priproste ljudi sprejema, in zasliši, takrat mi revni norci ne moremo na versto priti; té dni pa, ki drugi obnoré, moramo mi pametni biti, in Bogu, ki se v sv. Resnjim Telesu očitno viditi dá, in je od več svojih prijatlov zapušen, se približati in mu postreči.“

De bi pač sedanjí čas pustne dni to ne bilo res! J. B.

Duhorske zadeve.

V goriški nadškofii. Prestavljenja sta duhovna pomočnika: Miroslav Kühnel v Štverjan v Berdih, in Simon Lacedelli v Perteolle. — Dosedanja vikarija Humska v Berdih je povzdignjena v faro, ktera je razpisana do 2. vel. serp. t. l.

Dobrotni darovi.

Za afrikanski misijon.

Iz Teržiča po g. J. V. 12 gold. — Neka dobrotnica 1 gold. — Iz Trebelniga 11 gold.

Za misijon gosp. Olivieri-a:

Dobra roka 20 kr.

Pogovorí z gg. dopisovavci.

G. M. Slov.: Ker je reč precej občutna, smo se pomenili z vikšimi, kateri pa menijo, da bi utegnili gnjus še bolj smerdeti in kužiti, ako se vanj dreza. — V. č. g. K.: Smo prav hvaležno sprejeli in pride berž na versto. — G. S.: Hvala! Uno smo opravili. — G. Š. Z.: Naročili; uno dvoje se bo zanesljivo tudi vravnalo in doseglo. — G. — r — : Dajman šater! — M. Š. v B.: Opravili. G. V.: Naročeno.

POVABILO

k naročevanju na

„ZGODNJO DANICO“

za družiga pol leta 1860.

Pozno, pozno je že! Priljudno torej prosimo častite in prečastite bravce, in druge, kateri „Zgodnja Danica“ želé, naj se brez pomude na njo naročijo v poštnine oprosteneh pismih ali po družih potih. Vsim gospodam dopisovavcam, bravcam in prijatlam našiga cerkveniga lista naj pri-serčniši hvala in zahvala!

„Zgodnja Danica“ veljá za pol leta:

Po pošti pošiljana	1 gold. 35 kr.
V tiskarnici sprejemana	1 „ 6 „
Luka Jeran, vrednik.	Jožef Blaznik, založnik.